ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **R. M.,** zastoupený Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M. eur., advokátem, se sídlem Karolínská 654/2, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 5. 2018, č. j. 75 Az 37/2016 – 21,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 5. 2018, č. j. 75 Az 37/2016 – 21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 8. 2016, č. j. OAM-83/LE-LE05-P13-2016, byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany shledána jako nepřípustná podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu"), řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno podle § 25 písm. i) téhož zákona a státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III"), byla určena Polská republika.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Rozsudkem ze dne 3. 5. 2018, č. j. 75 Az 37/2016 – 21, krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že předmětem sporu je posouzení otázky, zda správní orgán rozhodující v souladu s nařízením Dublin III o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který ve svém rozhodnutí určuje příslušnost jiného státu, je povinen zabývat se v odůvodnění rozhodnutí vždy také tím, z jakého důvodu nevyužil diskreční oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, které mu umožňuje posoudit žádost o mezinárodní ochranu i za předpokladu, že k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu není podle kritérií stanovených tímto nařízením příslušný. Krajský soud konstatoval, že z obsahu správního spisu i z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vyplývá, že Polsko dne 10. 8. 2016 uznalo svou příslušnost k posouzení žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany, čímž se stalo příslušným členským státem k tomuto posouzení. Nezpochybnil tedy správnost a zákonnost postupu žalovaného podle čl. 12 ve spojení s čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III. Přesto s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015 – 50, a ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016 – 34) poukázal na to, že se žalovaný v rozhodnutí nezabýval využitím diskrečního oprávnění, ač příslušnost členského státu k posouzení žádosti byla určena podle čl. 3 odst. 1, nikoli podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Podle názoru krajského soudu tak žalovaný učinit mohl a měl. Jelikož se žalovaný ve svém rozhodnutí k možné aplikaci tohoto ustanovení nevyjádřil, zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

III.

[4] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[5] Stěžovatel nesouhlasil s názorem krajského soudu o nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud z judikatury Nejvyššího správního soudu, kterou v rozsudku citoval, dovodil existenci povinnosti, která v těchto rozsudcích oporu nemá. První krajským soudem vybraná a citovaná pasáž z rozsudku ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015 - 50, dokládá toliko výjimečnost postupu podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III oproti aplikaci obecného principu určení příslušnosti. Druhá citovaná část z rozsudku ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016 - 34, pak dokládá, že diskreční oprávnění atrakce příslušnosti lze využít pouze v situaci, kdy je příslušnost určena podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III, svědčí tedy pouze o limitované možnosti jeho využití, nikoli povinnosti. Druhý uvedený rozsudek se navíc vztahoval k případu, kdy bylo postupováno podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, výchozí situace se tedy lišila od situace, z níž vycházel krajský soud v nyní posuzovaném případě.

[6] Stěžovatel naopak poukázal na judikaturu, ve které Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že není povinností správního orgánu zdůvodňovat nepřistoupení k aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III. Zejména pak na dvě rozhodnutí ze dne 28. 7. 2016, č. j. 9 Azs 118/2016 - 36, a č. j. 2 Azs 114/2016 – 33, která se týkala případů, kdy bylo shodně

jako v nyní posuzovaném případě postupováno podle čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III a příslušným státem k posouzení žádosti byla Polská republika.

[7] Podle názoru stěžovatele napadený rozsudek vychází z nesprávného výkladu nařízení Dublin III, konkrétně z nesprávného posouzení právní otázky povinností z něj vyplývajících a zavazujících správní orgán. Závěry krajského soudu nemají oporu v jím citované judikatuře, která byla volena nepřípadně, a jsou naopak v rozporu s judikaturou citovanou již ve vyjádření stěžovatele k žalobě, kterou však krajský soud nevzal při posouzení důvodnosti žalobních námitek vůbec v potaz.

[8] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III se „*odchylně od čl. 3 odst. 1 může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný. Členský stát, který se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu podle tohoto odstavce, se stává příslušným členským státem a přebírá povinnosti s tím spojené. V případě potřeby uvědomí prostřednictvím elektronické komunikační sítě "DubliNet", zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003, původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nebo přijetí zpět. Členský stát, který se stal příslušným podle tohoto odstavce, uvede v systému Eurodac v souladu s nařízením (EU) č. 603/2013 datum, kdy se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu*.“

[12] Nejčastější důvod použití diskrečního oprávnění (byť není možné a priori vyloučit důvody jiné) vyjádřil unijní normotvůrce v bodě 17 odůvodnění nařízení Dublin III takto: „*Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchýlit se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením.*“

[13] Otázkou, zda správní orgán, který rozhoduje o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a konstatuje příslušnost jiného státu, je povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí také tím, proč nevyužil diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, se Nejvyšší správní soud již zabýval, přičemž v usnesení ze dne 28. 7. 2016, č. j. 9 Azs 118/2016 – 36, a v rozsudku ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016 – 26, dospěl k závěru, že obecně není správní orgán

povinen odůvodňovat, proč nepřistoupil k použití diskrečního ustanovení čl. 17 tohoto nařízení.

[14] V rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016 – 24, Nejvyšší správní soud tyto závěry upřesnil a konstatoval: „*(...) diskrece je v právním státě vždy nějak omezena nebo vymezena, a není a nemůže být nelimitována, neboť v opačném případě by byl vytvářen prostor pro libovůli, která je nepřijatelná. Ani správní uvážení ohledně toho, zda bude aplikováno správní uvážení obsažené v čl. 17 odst. 1 nařízení, tak nelze provádět zcela neomezeně. (...) Vyjádření suverenity v podobě atrakce posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nepříslušným státem tak neznamená právo k libovůli, nýbrž povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je na místě úvahu o aplikaci čl. 17. odst. 1 nařízení Dublin III učinit. Případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat, přesto však v rámci nich jsou patrné dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat: V první řadě případy, kdy má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k České republice, resp. Česká republika má zvláštní zájem na jeho ochraně (např. za prokázané služby našemu státu či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou případy, kdy by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla (viz jeho čl. 3 odst. 2). V druhé z popsaných typových skupin případů je v první řadě na místě nejprve zkoumat, zda by tyto důsledky mohly skutečně s významnou pravděpodobností nastat, a pokud ano, zda stát příslušný dle nařízení může sám učinit opatření, která by zajistila ochranu žadatele před těmito důsledky.*“ (srov. bod 31 až 33 odůvodnění). Dále doplnil, že „*(...)užití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III má být vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům, kterých bude v porovnání s celkovým obvyklým počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina. Úvahu o tom, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění podle výše zmíněného ustanovení, je proto správní orgán povinen učinit a ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem projevit jen tehdy, vyjdou-li v řízení najevo takové okolnosti, z nichž je patrné, že uvedené úvahy je v konkrétním případě třeba. Nevyjdou-li žádné takové okolnosti najevo, absence zmínky o diskrečním oprávnění nečiní rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (...).*“ (srov. bod 34) Nejvyšší správní soud tedy v posledním citovaném rozsudku dospěl k právnímu závěru, že pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, správní orgán je povinen učinit úvahu, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění.

[15] V nyní posuzovaném případě během řízení takové okolnosti hodné zvláštního zřetele, které by vyžadovaly odůvodnění neaplikace čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, najevo nevyšly, ani je žalobce konkrétně nenamítal. Žalobce v průběhu správního řízení uvedl, že na Ukrajině žádné problémy neměl. Do České republiky přijel, protože na Ukrajině je válka a on měl strach, že bude odveden do armády. Dalším důvodem byla snaha vydělat peníze. Polské vízum si vyřídil, neboť slyšel, že stačí ke vstupu do České republiky a české vízum nelze získat. Rovněž uvedl, že v České republice nemá žádné příbuzné ani jiné osoby blízké. O mezinárodní ochranu v Polsku žádat nechce, protože ta země není pro něj atraktivní, neboť jsou tam nízké mzdy. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že se cítí být zdráv. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že stěžovatel nepochybil, když se k možnosti užití diskrečního oprávnění výslovně nevyjádřil. Závěr

krajského soudu, který pouze na základě této skutečnosti považoval žalobou napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, tedy není správný.

[16] Nejvyšší správní soud konečně souhlasí s názorem stěžovatele, že krajským soudem zmíněná judikatura zdejšího soudu na nyní posuzovanou věc přímo nedopadá. Z obou krajským soudem citovaných rozsudků totiž nelze dovodit, že správní orgán má vždy, kdy je příslušnost členského státu k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu určena podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III, povinnost se v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně vyjádřit k možnosti aplikace diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 tohoto nařízení. Jak bylo uvedeno výše, tuto povinnost má pouze tehdy, pokud z okolností konkrétního případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele.

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. července 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu